

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2019 r., znak (...) - 2003 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił H. C. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., ponieważ przedłożone dowody nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego.

/decyzja k.28 plik II akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła H. C. wskazując, że organ rentowy bezzasadnie nie zastosował w stosunku do niej dyspozycji art. 17 ust.3 w zw. z art. 174 ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i tym samym nie podzielił osiągniętych przez nią, w latach od 1989 r. do 1998 r., dochodów przez 8 (w latach od 1989 r. do 1990 r. wnioskodawczyni przebywała na urlopie wychowawczym). H. C. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i ponowne ustalenie kapitału początkowego oraz obliczenie wskaźnika wymiaru podstawy kapitału początkowego poprzez podzielenie dochodów przez nią osiągniętych w latach od 1989 r. do 1998 r. przez 8.

/odwołanie k.3 - 6/

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawczyni udowodniła podstawę wymiaru składek z 21 lat kalendarzowych od 1976 r. do 1988 r. oraz od 1991 r. do 1998 r., a zatem brak jest podstaw do zastosowania dyspozycji art. 174 ust. 3 w zw. z art.17 ust. 1 lub 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

/odpowiedź na odwołanie k.7 - 8/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona H. C. urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 11 marca 2004 r., znak (...) - 2003 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił H. C. kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 104 598,23 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął: podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 048,62 (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 85,89 % przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł); okresy składkowe (tj. 17 lat , 10 miesięcy i 26 dni tj. 214 miesięcy), okresy nieskładkowe (4 lata , 1 miesiąc i 15 dni tj. 49 miesięcy); współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 77,61 %; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

/decyzja k.12 - 12 odwrót plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 18 marca 2019 r., znak (...) - 2003 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił ponownie H. C. kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 109 421,95 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął: podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 046,55 (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 85,72 % przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł); okresy składkowe (tj. 17 lat , 10 miesięcy i 26 dni tj. 214 miesięcy), okresy nieskładkowe (4 lata, 1 miesiąc i 15 dni tj. 49 miesięcy w tym 2 miesiące i 22 dni oraz okresy sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 3 lat, 10 miesięcy i 23 dni); współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 77,67 %; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w

wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

/decyzja k.17 - 18 plik II akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia ubezpieczonej w następującej wysokości:

- za rok 1989 – 0,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 2 481 096,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0,00 %,

- za rok 1990 – 0,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 355 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0,00 %,

- za rok 1991 – 6 247 238,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 21 240 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 70,59 %,

- za rok 1992 – 29 116 700,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 35 220 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 82,67 %,

- za rok 1993 – 48 191 900,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 47 940 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 100,53 %,

- za rok 1994 – 74 161 300,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 936 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 115,99 %,

- za rok 1995 – 9 482,11 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 8 431,44 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 112,46 %,

- za rok 1996 – 13 365,12 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 10 476,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 127,58 %,

- za rok 1997 – 15 711,05 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 743,16 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 123,29 %,

- za rok 1998 – 18 449,40 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 14 873,88 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 124,04 %,

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 85,72 %.

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k.19 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 20 maja 2019 r. , znak (...) - 2003 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił ponownie H. C. kapitał początkowy i określił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 110 126,28 zł. Do ustalenia

wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął : podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 058,51 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 86,70 % przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) ; okresy składkowe (tj. 17 lat, 10 miesięcy i 26 dni tj. 214 miesięcy), okresy nieskładkowe (4 lata, 1 miesiąc i 15 dni tj. 49 miesięcy w tym 2 miesiące i 22 dni oraz okresy sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 3 lat , 10 miesięcy i 23 dni) ; współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 77,67 % ; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

/decyzja k.24 - 25 plik II akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia ubezpieczonej w następującej wysokości:

- za rok 1989 – 0,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 2 481 096,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0,00 %,

- za rok 1990 – 0,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 355 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0,00 %,

- za rok 1991 – 6 247 238,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 21 240 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 70,59 %,

- za rok 1992 – 29 116 700,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 35 220 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 82,67 %,

- za rok 1993 – 48 191 900,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 47 940 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 100,53 %,

- za rok 1994 – 74 161 300,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 936 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 115,99 %,

- za rok 1995 – 10 310,91 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 8 431,44 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 122,29 %,

- za rok 1996 – 13 365,12 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 10 476,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 127,58 %,

- za rok 1997 – 15 711,05 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 743,16 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 123,29 %,

- za rok 1998 – 18 449,40 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 14 873,88 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 124,04 %,

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 86,70 %.

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k.26 plik II akt ZUS/

Na dzień 1 stycznia 1999 r. H. C. udowodniła podstawę wymiaru składek z 21 lat kalendarzowych.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Wskazać należy, że istota sporu w niniejszym postępowaniu sprowadziła się do rozstrzygnięcia czy organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość kapitału początkowego wnioskodawczyni. Nie ulegało bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego przekłada się bezpośrednio na wysokość świadczenia emerytalnego.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2020 r., poz. 53) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,
2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,
3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie z art.174 ust.2 a (obowiązującym od 1 maja 2015 r.) przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2 (tj. przy zastosowaniu przelicznika 1,3 za każdy rok).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust.3 art.174 ww. ustawy, ustala się na zasadach określonych w art. 5, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 roku.

Stosownie zaś do treści art.174 ust.3b (w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2013 r.) jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Wskazać należy, że zgodnie z treścią art.114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Możliwość wzruszenia decyzji rentowych polega przede wszystkim na niwelowaniu tzw. wad materialnoprawnych, czyli uchybień organu rentowego w zakresie rozstrzygnięcia o faktach warunkujących nabycie prawa do emerytur i rent albo zaniedbań samych ubezpieczonych wywołanych nieporadnością w dokumentowaniu prawa do świadczeń lub niedostateczną znajomością warunków, od których spełnienia zależy przyznanie uprawnień ubezpieczeniowych.

Niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest powołanie nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mogą mieć wpływ na istnienie tego prawa. Prawo do świadczenia należy ustalić ponownie (na wniosek zainteresowanego albo z urzędu), jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody albo ujawnione okoliczności wskazujące na błędność decyzji. Zwrot „nowy dowód” obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i sytuacje zgłoszenia dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji, pod warunkiem że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem. Zwrot „ujawnione okoliczności” oznacza zarówno okoliczności faktyczne, jak i okoliczności sprawy, czyli nie tylko fakty, których ustalenie warunkuje wydanie decyzji, lecz także wszelkie zachowania uczestników postępowania w sprawie ustalania prawa. Należy więc przyjąć, że „ujawnione okoliczności” to określane w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień ubezpieczeniowych oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/i procesowego wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego (Jankowska Karina, Jędrasik-Jankowska Inetta, Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (w:) Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw z orzecznictwem, komentarz do art.114).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni wniosła o przeliczenie kapitału początkowego, przy czym nie określiła wprost na podstawie jakich przepisów ma to nastąpić, jak również nie przedstawiła nowych dowodów, czy też nie wskazała ewentualnych uchybień leżących po stronie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych skutkujących ustaleniem wartości kapitału początkowego w nieprawidłowej wysokości. Niemniej jednak Sąd zobligowany był do przeprowadzenia postępowania pod kątem ustalenia, czy zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie ponad wszelką wątpliwość wykazało, że organ rentowy zasadnie odmówił H. C. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego. Wnioskodawczyni nie przedłożyła bowiem jakichkolwiek nowych dowodów, czy też nie wskazała okoliczności mogących skutkować zastosowaniem dyspozycji art. 114 w/w ustawy.

W odniesieniu zaś do podnoszonej przez wnioskodawczynię kwestii zastosowania względem jej osoby dyspozycji art. 17 ust.3 w zw. z art. 174 ust.3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i podzielenia jej dochodów z lat od 1989 r. do 1998 r. przez 8 tj. bez uwzględnienia urlopu wychowawczego wskazać należy, że art. 174 ust.3 ww. ustawy wskazuje jednoznacznie, że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, co oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Powyższe oznacza, że skoro H. C. na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodniła podstawę wymiaru składek z 21 lat kalendarzowych, to z całą pewnością należny jej kapitał początkowy może zostać ustalony na zasadach określonych w art.15 z uwzględnieniem art. 16 tj. z 10 lat następujących po sobie, a tym samym nie jest możliwe zastosowania względem jej dyspozycji art.17 ust.3 ww. ustawy poprzez przyjęcie faktycznego okresu ubezpieczenia tj. bez okresu przebywania przez wnioskodawczynię na urlopie wychowawczym. Reasumując, przepis art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 17 ust. 3 tej samej ustawy nie znajduje zatem zastosowania w przypadku ubezpieczonej, jeżeli ta legitymuje się co najmniej 10-letnim okresem podlegania ubezpieczeniom społecznym według stanu na dzień wejścia w życie ww. ustawy /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 maja 2013 r. , sygn. akt III AUa 1893/12/

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, iż zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa i w oparciu o treść art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. oddalił odwołanie H. C..

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni.

16 VII 2020 roku.

S.B.